

ผลของโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกสเปกตรัม อายุ 6-9 ปี

EFFECTS OF THAI TRADITIONAL GROUP PLAY PROGRAMS ON THE SOCIAL SKILLS OF CHILDREN WITH AUTISTIC SPECTRUM DISORDER AGED SIX TO NINE YEARS OLD

Received: September 15, 2018

Revised: February 4, 2019

Accepted: February 8, 2019

ฉัตรชัย แพงคำฮัก*

Chatchai Paengkumhag*

สุพัทธ์ แสนแจ่มใส**

Supat Sanjamsai**

ภิญญาพันธ์ เพี้ยซ้าย***

Pinyapan Piasai***

* นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

* Graduate student, Master of Education Degree in Developmental Psychology, Faculty of Humanity, Srinakarinwirot University

* E-mail: c.paengkumhag@gmail.com

** อาจารย์ และปริญญาเอก ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

** Lecturer and Ph.D, Department of Psychology, Srinakarinwirot University

*** อาจารย์ ดร. ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

*** Lecturer and Ph.D, Department of Psychology, Srinakarinwirot University

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยและศึกษาผลของโปรแกรมกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกสเปกตรัมอายุ 6-9 ปี ในด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การใช้ภาษาในการสื่อสาร และพฤติกรรมทางสังคม กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัยคือเด็กออทิสติกสเปกตรัมที่มีปัญหาทักษะทางสังคมในพื้นที่จังหวัดสงขลา โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 8 คน ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างจะได้รับโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทย สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ และได้รับการทดสอบทักษะทางสังคมก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมโดยแบบวัดทักษะทางสังคม สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบคะแนนทักษะทางสังคมคือ Wilcoxon Signed Rank Test ผลการวิจัยพบว่าโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีและผ่านการตรวจสอบคุณภาพมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ และเมื่อนำไปทดลองใช้พบว่า เด็กออทิสติกสเปกตรัมมีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมรายด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้านการใช้ภาษาในการสื่อสาร และด้านพฤติกรรมทางสังคม และคะแนนโดยรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยมีประสิทธิภาพที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะทางสังคม และมีความสะดวกต่อการนำไปใช้เนื่องจากเป็นกิจกรรมการเล่นที่มีความคุ้นเคยในวิถีชีวิตของคนไทย และสามารถนำไปใช้ได้หลายบริบททั้งโรงเรียน ชุมชน และในเชิงคลินิก

คำสำคัญ: ออทิสติกสเปกตรัม ทักษะทางสังคม โมเดลการบำบัดรักษาโดยใช้การเล่นเป็นฐาน การเล่นพื้นบ้านไทย

Abstract

The purpose of this Quasi-experimental research were to develop the traditional Thai group play programs and to study the effects of the group programs on the social skills of six to nine year old of children with an autistic spectrum disorder (ASD) by observing children in social interaction, using communicative language and social behavior through Thai traditional group play programs. The sample consisted of children ASD with difficulties in their social skills in Songkhla province. The participants were selected by purposive sampling and there was a total of eight children with ASD. The subjects participated in Thai traditional group play programs around two forty-five minute sessions in each week, for total of five weeks, The social skills of the participants were examined before and after launching program. The statistics which used to compare the social skills scores was Wilcoxon Sagned Rank Test. The results showed that there was a statistically significantly different at a level of .05. The Thai traditional group play programs was constructed from a theoretical concept and passed quality inspection, which reflected that this method was able to develop the social skills. It was also convenient to use because it was familiar with Thai lifestyle and can be used in varity of contexts, including community, schools and clinics.

Keywords: Autistic Spectrum Disorder, Social Skill, Play-based Intervention Model, Thai Traditional Play

บทนำ

ออทิสติกสเปกตรัม (Autistic Spectrum Disorder) เป็นความผิดปกติของพัฒนาการทางระบบประสาท (Neurodevelopment Disorder) มีผลทำให้มีความล่าช้าของพัฒนาการ (นิชรา เรื่องดารกานนท์, 2551) ตามเกณฑ์การวินิจฉัยของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน ฉบับที่ 5 (The Diagnosis and Statistic Manual of Disorder, Fifth edition; DSM-V) ได้กล่าวถึงความบกพร่องหลักของออทิสติกสเปกตรัมคือทักษะทางสังคม (Social impairment) โดยมีหลักเกณฑ์การวินิจฉัยดังนี้ เด็กออทิสติกสเปกตรัมไม่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้เหมาะสมตามวัย มีความยากลำบากในการเริ่มต้นการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความบกพร่องทางภาษาและการสื่อสาร ทั้งที่ใช้และไม่ใช้ภาษาพูด ได้แก่ การมองหน้าสบตา การแสดงออกของภาษาท่าทางการแสดงออกทางสีหน้า การเริ่มต้นในการสนทนากับผู้อื่น การตอบสนองระหว่างการสนทนา มีความบกพร่องในการทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือการเล่นกับผู้อื่น และไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการเล่นกับผู้อื่น ไม่เข้าใจการเล่นสมมติ ไม่เข้าใจเรื่องกฎกติกาการเล่น เล่นได้ไม่เหมาะสมตามวัย ขาดแรงจูงใจในการเล่น เช่น ขาดทักษะการแบ่งปันความสนุก ความสนใจ เด็กออทิสติกสเปกตรัมไม่รู้จำแบ่งปันหรือชักชวนให้ผู้อื่นหันมาสนใจในเรื่องที่ตนเองกำลังสนใจหรือกำลังสนุกอยู่ และมีความยากลำบากในการทำงานเป็นกลุ่ม เด็กออทิสติกสเปกตรัมยังมีความบกพร่องในการควบคุมอารมณ์และการแสดงออกทางอารมณ์ ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น อารมณ์รุนแรง ก้าวร้าว ทำร้ายตัวเอง ทำร้ายผู้อื่น และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ ที่มีผลต่อทักษะทางสังคม เช่น หมกมุ่นกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่ยืดหยุ่น กระตุ้นตัวเอง มีการเคลื่อนไหวที่ซ้ำๆ เช่น สะบัดมือ (ทวิศักดิ์ ลีริรัตน์เรขา, 2556; Aarons & Gittens, 1999; Jordan, 2000; Koegel & Koegel, 1995; Zager, 1999)

การส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกสเปกตรัมจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ทฤษฎีการเล่นเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ถูกนำมาศึกษา โดย Cordier, Bundy, Hocking & Einfeld (2009) ได้สร้างโมเดลการบำบัดรักษาโดยใช้การเล่นเป็นฐาน (Play based intervention model) สำหรับเด็กสมาธิสั้น และนำมาปรับประยุกต์ใช้สำหรับเด็กออทิสติก โดยโมเดลนี้อยู่บนพื้นฐานที่ว่า การเล่นเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของเด็ก เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างสิ่งแวดล้อมกับตัวบุคคล การเล่นจะมาจากแรงจูงใจภายใน มีอิสระในการเล่นและในการควบคุมตัวเอง

สำหรับการละเล่นของเด็กๆ ในสังคมไทย ก็มีเอกลักษณ์เฉพาะนั้นคือการละเล่นที่บ้านไทยซึ่งมีคุณสมบัติที่ดีที่จะนำมาเป็นสื่อในการส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกสเปกตรัม เนื่องจากการละเล่นที่บ้านไทยมีลักษณะการเล่นที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของเด็กออทิสติกสเปกตรัม เด็กออทิสติกสเปกตรัมจะมีความบกพร่องในด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การละเล่นไทยมีลักษณะที่ส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น กล่าวคือการละเล่นไทยก็มีลักษณะการเล่นเป็นกลุ่ม มีการเล่นร่วมกันกับคนอื่น มีกฎกติกาที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติตามสอดคล้องกับทฤษฎีการเล่นทางสังคมของพาร์เดน นอกจากนี้ความบกพร่องในเรื่องภาษาของเด็กออทิสติกสเปกตรัม ยังมีความสอดคล้องกับประเภทของการละเล่นที่บ้านไทยที่มีบทร้อง บทสื่อสาร มีการทายคำ ซึ่งจะช่วยให้เด็กออทิสติกสเปกตรัมได้เรียนรู้ภาษาและการสื่อสารร่วมไปด้วย การละเล่นไทยยังต้องมีการรอคอยในระหว่างการเล่น การเล่นบางประเภทมีการกำหนดขอบเขตในการเล่นที่ชัดเจนทำให้เด็กได้ฝึกการควบคุมตนเอง และการละเล่นไทยยังมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการเล่นทางจิตวิทยาด้วย เช่น ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ (Tomus, 2000) ที่กล่าวว่าพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กจะเริ่มจากขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor stage) ซึ่งหมายถึง การเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวของร่างกาย ตรงกับการละเล่นที่บ้านไทย เช่น การเล่นเกมโดดกบ เติงกะลา และขั้นปฏิบัติการคิด (Operational stage) หมายถึง การเล่นที่ใช้กระบวนการคิด การแก้ปัญหาทางสติปัญญา มีการใช้ภาษาและการจินตนาการในการเล่น ตรงกับการละเล่นที่บ้านไทย เช่น การเล่นเกมเตย การเล่นเกมทาย เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยและศึกษาผลของโปรแกรมที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกสเปคตรัม โดยโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นนี้จะนำโมเดลการบำบัดรักษาโดยใช้การเล่นเป็นฐาน (Play based intervention) ทฤษฎีการเล่นทางสังคมของพาร์เตน ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ และการละเล่นพื้นบ้านไทยมาประยุกต์ซึ่งผลของการวิจัยจะทำให้ได้โปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยที่เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของเด็กออทิสติกสเปคตรัม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินชีวิตในสังคมของเด็กออทิสติกสเปคตรัม

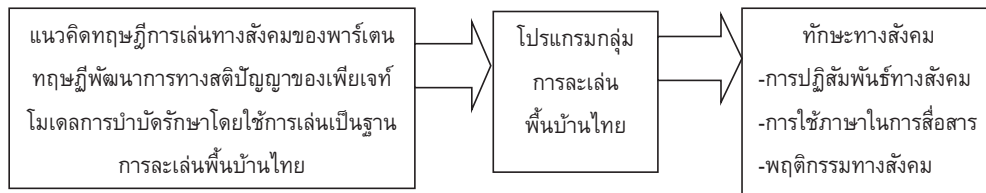
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก อายุ 6-9 ปี
2. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก อายุ 6-9 ปี

สมมติฐานการวิจัย

เด็กออทิสติกสเปคตรัมอายุ 6-9 ปี มีคะแนนทักษะทางสังคมรายด้านและโดยรวมสูงขึ้นหลังได้รับโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้อยู่บนแนวคิดพื้นฐานของการเล่นที่ว่า การเล่นเป็นกิจกรรมพื้นฐานของเด็ก เด็กจะได้เรียนรู้พัฒนาการต่างๆ จากการเล่น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงได้มีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพัฒนาการเด็กได้แก่ ทฤษฎีการเล่นของพาร์เตน ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ และโมเดลการบำบัดรักษาโดยใช้การเล่นเป็นฐาน มาสร้างเป็นโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยเพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกสเปคตรัม ในด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การใช้ภาษาในการสื่อสาร และด้านพฤติกรรมทางสังคม

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) เป็นแบบหนึ่งกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) ในเด็กออทิสติกสเปคตรัมที่อยู่ในจังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กออทิสติกสเปคตรัม อายุ 6-9 ปี ที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดสงขลา และได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น หรือกุมารแพทย์พัฒนาการและพฤติกรรมว่าเป็นออทิสติกสเปคตรัม จำนวน 8 คน โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1. เด็กก๊อทิสติกสเปคตรัมมีความสามารถในการเล่นในระดับเล่นแบบคู่ขนาน (Parallel play) ขึ้นไป คือเด็กก๊อทิสติกมีความสามารถในการเล่นคนเดียวได้ แต่ไม่สามารถเล่นเป็นกลุ่มกับเพื่อนได้
 2. ความสามารถของทักษะทางสังคม ประกอบด้วย 3 ด้าน คือด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหมายถึงสามารถตอบสนองได้เมื่อผู้อื่นเข้าหา ด้านการใช้ภาษาในการสื่อสารหมายถึงสามารถเข้าใจ ทำตามคำสั่งได้ บอกความต้องการพื้นฐานของตัวเองได้ และด้านพฤติกรรมทางสังคมหมายถึงเริ่มมีความสนใจในการเล่นกับเพื่อน เล่นแบบกลุ่มได้ แต่ความสามารถในด้านต่างๆ นั้นไม่มีความเหมาะสมกับวัย
 3. ไม่มีภาวะวินิจฉัยอย่างอื่นร่วมด้วย เช่น ความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning disability) สติปัญญาบกพร่อง (Intellectual disability)
 4. ไม่มีโรคประจำตัวที่เป็นข้อจำกัดในการเข้าร่วมโปรแกรม จากการสอบถามประวัติจากผู้ปกครอง เช่น ลมชัก หอบหืด และประวัติการใช้ยาที่มีผลทำให้หิวง่วงนอนง่าย
 5. ได้รับความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยจากผู้ปกครองอย่างมีลายลักษณ์อักษร
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดตัวแปร โดยมีรายละเอียดดังนี้
1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็นโปรแกรมการละเล่นพื้นบ้านไทย ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาจากทฤษฎีการเล่นทางสังคมของพาร์เตน (Parten) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ (Piaget Cognitive Development Theory) และโมเดลการบำบัดรักษาโดยใช้การเล่นเป็นฐาน (Play-based Intervention Model) โดยสามารถสรุปทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างโปรแกรม การออกแบบโปรแกรม และรูปแบบการจัดโปรแกรมดังนี้

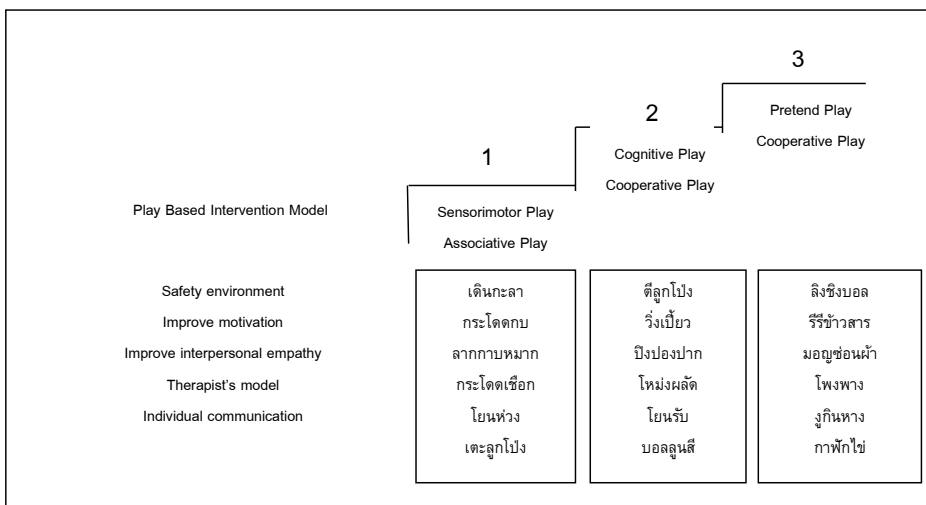
ตารางที่ 1 สรุปทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างโปรแกรม

แนวคิดและทฤษฎี	หลักการนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็กก๊อทิสติก
ทฤษฎีพัฒนาการการเล่นทางสังคมของพาร์เตน	การไม่แสดงการเล่น (Unoccupied Behavior) การเล่นแบบเป็นผู้ดู (Onlooker Behavior) การเล่นตามลำพัง (Solitary Play) การเล่นคู่ขนาน (Parallel Play)
ทฤษฎีพัฒนาการการเล่นทางสังคมของพาร์เตน	เล่นร่วมกับเพื่อน (Associative Play) การเล่นร่วมกับเพื่อนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Cooperative Play)
ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์	การเล่นสัมผัส (Sensory Play) การเล่นเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร่างกาย (Motor Play) การเล่นเชิงสติปัญญา (Cognitive Play) การเล่นบทบาทสมมติ (Pretend Play)
โมเดลการบำบัดโดยใช้การเล่นเป็นฐาน (Play-based Intervention Model)	สิ่งแวดล้อมในการเล่นต้องมีความปลอดภัย การเล่นที่มาจากแรงจูงใจภายใน การเข้าใจระหว่างบุคคล เพื่อนเด็กเข้ามามีส่วนร่วม ผู้บำบัดเป็นตัวแบบในการส่งเสริมการเล่นแบบร่วมมือ ปรับการสื่อสารให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม

ตารางที่ 1 สรุปทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างโปรแกรม (ต่อ)

แนวคิดและทฤษฎี	หลักการนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก
การละเล่นพื้นบ้านไทย (ประเภทของการละเล่นพื้นบ้านไทย)	การเล่นเดี่ยว การเล่นเป็นฝ่าย การเล่นเป็นหมู่ การเล่นที่มีบัตรร้องประกอบ การเล่นที่มีบทโต้ตอบ การเล่นปรับ

จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยได้มีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีทั้ง 4 มาสร้างเป็นโปรแกรมการละเล่นพื้นบ้านไทยที่นำมาส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกสเปกตรัม โดยมีรายละเอียดดังนี้ ทฤษฎีพัฒนาการ เล่นทางสังคมของพาร์เตน ผู้วิจัยได้เริ่มใช้การเล่นตั้งแต่ขั้นเล่นร่วมกับเพื่อน (Associative Play) และเล่นร่วมกับเพื่อนอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Cooperative Play) เพื่อให้เหมาะสมกับเกณฑ์การคัดเข้าของกลุ่มตัวอย่างที่จะต้องมีความสามารถด้านการเล่นในขั้นการเล่นคู่ขนาน (Parallel Play) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ ได้มีการประยุกต์โดยผสมผสานการเล่นสัมผัสและเคลื่อนไหวร่างกาย (Sensorimotor Play) เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้การเคลื่อนไหวที่เป็นพื้นฐานของการเล่นแล้วเชื่อมโยงไปสู่การเล่นเชิงสติปัญญา (Cognitive Play) และสุดท้ายเป็นการเล่นที่เป็นขั้นสูงสุดของพัฒนาการคือการเล่นบทบาทสมมติ (Pretend Play) เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาโมเดลการบำบัดรักษาโดยใช้การเล่นเป็นฐาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของโปรแกรม รายละเอียดในการนำมาประยุกต์ใช้มีดังนี้ คือ 1. การจัดสภาพแวดล้อมในการเล่นจะต้องมีความปลอดภัย ไม่ขัดขวางหรือเป็นข้อจำกัดในการเล่น 2. การส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจในการเล่นที่เกิดจากภายในให้เด็กเกิดความอยากเล่น อยากรู้ว่าวันนี้จะเล่นอะไร 3. ผู้วิจัยจะต้องกระตุ้นเด็กให้เกิดความเข้าใจระหว่างบุคคล กระตุ้นให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น 4. ผู้วิจัยจะต้องเป็นผู้ที่คอยกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กเกิดการเล่นแบบร่วมมือ 5. ผู้วิจัยจะต้องสื่อสารให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก โดยได้มีการประยุกต์ทฤษฎีทั้งหมดกับการละเล่นพื้นบ้านไทยได้ดังรูปที่ 1

รูปภาพที่ 2 แสดงการออกแบบโปรแกรมการละเล่นพื้นบ้านไทย

จากรูปภาพที่ 2 เป็นการประยุกต์ทฤษฎีทั้งหมดกับการละเล่นพื้นบ้านไทย โดยรายละเอียดของโปรแกรมมีดังนี้

ขั้นที่ 1 การเล่นเกมการสัมผัสและการเคลื่อนไหวร่างกาย และการเล่นเกมเล่นร่วมกับเพื่อน เป็นลักษณะการเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัสด้านต่างๆ และการเคลื่อนไหวด้านต่างๆ ที่ประสานสัมพันธ์กัน เช่น การทำงานที่ประสานสัมพันธ์กันระหว่างการมอง การฟัง และการเคลื่อนไหว โดยในขณะที่เล่นนั้น ยังไม่มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน แต่มีการพูดคุย แบ่งปันสิ่งของกัน ชักชวนเพื่อนให้เล่นด้วย สามารถนำมาสร้างเป็นโปรแกรมการละเล่นไทยได้ดังนี้ คือ การละเล่นเดินกะลา กระโดดกบ ลากกาบหมาก กระโดดเชือก โยนห่วงและเตะลูกโป่ง

ขั้นที่ 2 การเล่นเกมสติปัญญาและการเล่นเกมพร้อมมือ

เป็นลักษณะการเล่นที่เด็กต้องใช้ทักษะที่มากขึ้นจากขั้นที่ 1 โดยมีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นผู้วิจัย ผู้ช่วยผู้วิจัย เพื่อน และอุปกรณ์ในการเล่นต่างๆ ในขณะที่เล่นเด็กจะต้องใช้ภาษาในการสื่อสารทั้งที่เป็นภาษาพูดและไม่ใช้ภาษาพูด นอกจากนี้แล้วยังจะต้องเรียนรู้การทำงานร่วมกับคนอื่น เป็นกลุ่มหรือเป็นทีม มีการเรียนรู้การรอคอย การแบ่งปัน เรียนรู้การแก้ปัญหา และการแก้ปัญหาเรียนรู้ การแพ้ชนะ สามารถนำมาสร้างเป็นโปรแกรมการละเล่นพื้นบ้านไทยได้ดังนี้ คือ การละเล่นตีลูกโป่ง วิ่งเปี้ยว ปิงปองปาก โหม่งผลัด โยนรับและบอลลูกสี

ขั้นที่ 3 การเล่นเกมบทบาทสมมติและการเล่นเกมพร้อมมือ

เป็นการเล่นร่วมกันของเด็ก มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และทำตามบทบาทหน้าที่ๆ ได้รับนั้น สามารถนำมาสร้างเป็นโปรแกรมการละเล่นพื้นบ้านไทยได้ดังนี้ คือ การละเล่นชิงบอล รีรีข้าวสาร มอญซ่อนผ้า โพงพาง งูกินหางและกาฟักไข่

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดตัวแปรเป็นแบบวัดทักษะทางสังคม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามโดยผู้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงมาจากพัฒนาการทางสังคมของเด็ก มาริกกิจพัฒนาการของวัยเด็กตอนต้นและเด็กตอนปลาย และแบบประเมิน The Scale of Independent Behavior-Revised เป็นแบบประเมินที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ซึ่งสามารถวัดได้ครอบคลุมทั้งด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การใช้ภาษาในการสื่อสาร และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีลักษณะของการให้คะแนน ดังนี้ คือ 0 หมายถึงไม่เคยเลยหรือแทบไม่ได้ทำเลยแม้ว่าจะขอให้ทำ 1 หมายถึงทำได้แต่ไม่ดีหรือทำได้ประมาณหนึ่งในสี่ของเวลาอาจจำเป็นต้องขอให้ทำ 2 หมายถึงทำได้ดีปานกลางหรือทำได้ประมาณสามในสี่ของเวลาอาจจำเป็นต้องขอให้ทำ 3 หมายถึงทำได้ดีมากหรือทำได้อย่างสม่ำเสมอหรือเกือบสม่ำเสมอไม่จำเป็นต้องขอให้ทำ เด็กที่ทำคะแนนได้สูงกว่า หมายถึง เด็กที่มีทักษะทางสังคมที่มากกว่าเด็กที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการก่อนการทดลอง โดยดำเนินการดังนี้

1.1 ขออนุมัติจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โครงการเลขที่ SWUEC 075/61

1.2 ติดต่อประสานงานเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัยและขอใช้สถานที่

1.3 ติดต่อประสานงานกับศูนย์กระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการเด็กชูการ์ คิตส์เพื่อชี้แจง

วัตถุประสงค์ รายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย และขอความร่วมมือในการดำเนินการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4 นัดหมายผู้ปกครองที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัยเพื่อชี้แจงรายละเอียดของการวิจัย วัตถุประสงค์ กิจกรรมในโปรแกรม ความสำคัญและสิทธิประโยชน์ของผู้เข้าร่วมโครงการที่จะได้รับระหว่างเข้าร่วมโปรแกรม เช่น สามารถออกจากโครงการได้เมื่อไม่ต้องการเข้าร่วมโครงการโดยไม่มีผลใดๆ และ จะได้รับการปกปิดข้อมูลไว้ให้เป็นความลับ พร้อมทั้งเซ็นยินยอมเข้าร่วมโปรแกรมด้วยความสมัครใจ

2. ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

2.1 ทดสอบทักษะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย (Pretest) โดยใช้แบบวัดทักษะทางสังคม ผู้ทดสอบคือผู้ปกครองที่ใกล้ชิดของเด็ก และครูการศึกษาพิเศษประจำศูนย์กระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการเด็กชุกการ์ คิตส์

2.2 ดำเนินการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการวิจัยจะเข้ารับการฝึกในโปรแกรมกลุ่มการเล่นที่บ้านไทยที่มีผลต่อทักษะทางสังคม เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ต่อเนื่อง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที

2.3 หลังจากจบโปรแกรมเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างจะได้รับการทดสอบทักษะทางสังคม (Posttest) โดยแบบวัดทักษะทางสังคมแบบเดียวกันกับที่ใช้วัดก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและผู้ทำแบบทดสอบคนเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) เพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะทางสังคมก่อนและหลังได้รับโปรแกรมโดยใช้สถิติ Wilcoxon Signed Rank Test

ผลการศึกษา

ผลของการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอเป็น 2 ส่วนคือ การพัฒนาโปรแกรมและผลของโปรแกรม โดยขอเสนอ ดังนี้

1. การพัฒนาโปรแกรมกลุ่มการเล่นที่บ้านไทยที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกสเปกตรัม จากแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ที่เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมบำบัด การศึกษาพิเศษ จิตวิทยาเด็ก การวิจัยและการออกแบบโปรแกรม พบว่าโปรแกรมการเล่นที่บ้านไทยเป็นโปรแกรมที่มีความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและมีความหลากหลายของรูปแบบการเล่น เพื่อช่วยเพิ่มประสบการณ์และการเรียนรู้ให้กับเด็กออทิสติกสเปกตรัม โดยรายละเอียดกิจกรรมแต่ละขั้นตอน เรียงลำดับตามความเหมาะสมดังนี้

ขั้นที่ 1 ประกอบด้วยการเล่นกระโดดตบ เดินกะลา ลากกาบหมาก โยนห่วง เตะลูกโป่ง และการเล่นกระโดดเชือกมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.88-0.97

ขั้นที่ 2 ประกอบด้วยการเล่นตีลูกโป่ง วิ่งเป็ยิว โหม่งผลัด ปิงปองปาก โยนรับและการเล่นบอลลูกบอล มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.91-0.97

ขั้นที่ 3 ประกอบด้วยการเล่นลิงชิงบอล รีรีข้าวสาร มอญซ่อนผ้า โพงพาง งูกินหางและการเล่นกาฟักไข่ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.94-0.97

หลังจากปรับปรุงโปรแกรมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมไปทดลองใช้กับเด็กออทิสติกสเปกตรัมจำนวน 6 คน และได้ปรับปรุงโปรแกรมให้มีความเหมาะสมก่อนนำไปใช้จริงโดยจำนวนเด็กที่มีความเหมาะสมในการเข้าร่วมโปรแกรมแต่ละครั้ง จำนวน 8 คน และระยะเวลาที่เหมาะสมในการใช้โปรแกรมกลุ่มการเล่นที่บ้านไทยคือ 45 นาทีต่อการเล่น 1 การเล่น และ มีขั้นตอนการเล่น คือขั้นที่ 1.การแนะนำตัว ใช้เวลา 5 นาที ขั้นที่ 2.การแนะนำและสาธิตวิธีการเล่น ใช้เวลา 10 นาที ขั้นที่ 3.การดำเนินการเล่น ใช้เวลา 20 นาที และขั้นที่ 4.สรุปการเล่น ใช้เวลา 10 นาที ตารางการจัดโปรแกรมการทดลองแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการตารางการจัดโปรแกรมการทดลอง

ลำดับที่	กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านไทย
1	กระโดดกบ โยนห่วง
2	เตะลูกโป่ง วิ่งเปรี๊ยะ
3	ตีลูกโป่ง โยนรับ
4	ลิงชิงบอล มอญซ่อนผ้า
5	กาฟักไข่

2. ผลการใช้โปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยที่มีต่อทักษะทางสังคมแสดงไว้ในตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะทางสังคมรายด้านและโดยรวม ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

รายการ	n	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม		หลังเข้าร่วมโปรแกรม	
		M	S.D.	M	S.D.
คะแนนทักษะทางสังคมด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	8	16.00	11.08	34.62	10.09
คะแนนทักษะทางสังคมด้านการใช้ภาษาในการสื่อสาร	8	21.37	15.61	37.12	14.17
คะแนนทักษะทางสังคมด้านพฤติกรรมทางสังคม	8	36.50	11.55	63.50	7.42
คะแนนทักษะทางสังคมโดยรวม	8	36.93	17.73	67.62	14.87

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 3 พบว่าเด็กออทิสติกสเปกตรัมมีคะแนนทักษะทางสังคมโดยรวมก่อนเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 17.73 และหลังเข้าร่วมโปรแกรมเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมเท่ากับ 67.62 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 14.87 เมื่อวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมรายด้านได้ผลดังนี้ คะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมก่อนเข้าร่วมโปรแกรมเท่ากับ 16.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.08 คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมโปรแกรมเท่ากับ 34.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.09 คะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมด้านการใช้ภาษาในการสื่อสารก่อนเข้าร่วมโปรแกรมเท่ากับ 21.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 15.61 คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมโปรแกรมเท่ากับ 37.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 14.17 คะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมด้านพฤติกรรมทางสังคมก่อนเข้าร่วมโปรแกรมเท่ากับ 36.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.55 คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมโปรแกรมเท่ากับ 63.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.42

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนทักษะทางสังคมรายด้านและโดยรวมของเด็กออทิสติกก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

รายการ	n	Mean Rank		Z	p
		Negative Ranks	Positive Ranks		
คะแนนทักษะทางสังคมโดยรวม	8	.00	4.50	-2.521	.012
คะแนนทักษะทางสังคมด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	8	.00	4.50	-2.521	.012
คะแนนทักษะทางสังคมด้านการใช้ภาษาในการสื่อสาร	8	.00	4.50	-2.524	.012
คะแนนทักษะทางสังคมด้านพฤติกรรมทางสังคม	8	.00	4.50	-2.524	.012

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 4 พบว่าเด็กออทิสติกสเปกตรัมอายุ 6-9 ปีที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยมีคะแนนทักษะทางสังคมรายด้าน ได้แก่ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้านการใช้ภาษาในการสื่อสาร และด้านพฤติกรรมทางสังคม และโดยรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 การพัฒนาโปรแกรมและส่วนที่ 2 คือศึกษาผลการใช้โปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทย โดยผู้วิจัยจะอภิปรายผลดังนี้

1. การพัฒนาโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกนั้น แนวทางในการพัฒนาทักษะทางสังคมจะต้องเป็นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมบูรณาการแบบร่วมมือ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เรียนรู้กฎกติกา มารยาททางสังคม เรียนรู้และรับรู้อารมณ์ การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคมจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของเด็กด้วย (พัชรี จีวพัฒนกุล, 2549) ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า การเล่นเป็นวิถีธรรมชาติอย่างหนึ่งของเด็ก เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างสิ่งแวดล้อมกับบุคคล (Cordier, Bundy, Hocking & Einfeld, 2009) เด็กใช้เวลาส่วนใหญ่ในชีวิตประจำวันไปกับการเล่น สอดคล้องกับ วนิษา เรซ (2553) ได้กล่าวไว้ว่าการเล่นของเด็กนั้นนอกจากจะก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว เด็กยังได้พัฒนาการในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางสังคม การเล่นมีหลากหลายรูปแบบตามวิถีชีวิตของแต่ละสังคม ในสังคมไทยเองก็มีการเล่นที่มีความน่าสนใจที่จะนำมาพัฒนาและส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็กได้ เพราะการเล่นไทยนั้นมีหลากหลายรูปแบบดังเช่น อัมรา กล่ำเจริญ (2553) ได้กล่าวถึงการเล่นว่า การเล่นมีทั้งการเล่นเดี่ยว การเล่นเป็นฝ่าย การเล่นเป็นหมู่ เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาโมเดลการบำบัดรักษาโดยใช้การเล่นเป็นฐาน เพื่อนำมาพัฒนาโปรแกรมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก เด็กจะพัฒนาทักษะทางสังคมผ่านการเล่นที่มาจากแรงจูงใจภายใน และมีการควบคุมตัวเองจากภายใน (Cordier, Bundy, Hocking & Einfeld, 2009) และผลของการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก อายุ 6-9 ปี พบว่า โปรแกรมมีความเหมาะสมต่อการนำมาพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกสเปกตรัม

เนื่องจากโปรแกรมมีความสอดคล้องกับทฤษฎีและวัตถุประสงค์ในการพัฒนาโปรแกรม โดยโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกสเปกตรัมได้ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ในขณะที่เล่นเด็กออทิสติกสเปกตรัมจะได้เรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์และ

การตอบสนองกับผู้อื่นอย่างไรให้เหมาะสม สามารถรอคอยและยอมรับในกติกาการเล่นได้ 2) ด้านการใช้ภาษาในการสื่อสาร เด็กออทิสติกสเปกตรัมจะได้เรียนรู้การทำตามคำสั่ง การบอกความต้องการของตนเอง การพูดโต้ตอบ และการพูดและการแสดงออกทางอารมณ์ของตนเอง 3) ด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เด็กออทิสติกสเปกตรัมจะได้เรียนรู้การยับยั้งตัวเองผ่านกิจกรรมการเล่น โดยไม่ทำร้ายตัวเอง ไม่ทำร้ายผู้อื่น ไม่ทำลายข้าวของ เมื่อพิจารณาในแต่ละขั้นของการเล่นพบว่า การละเล่นไทยในแต่ละขั้นมีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่ใช้ในการสร้าง เช่น ในขั้นที่ 1 การเล่นเกมการสัมผัสและการเคลื่อนไหวร่างกาย และการเล่นเกมการเล่นร่วมกับเพื่อน กิจกรรมการละเล่นไทยคือ การเล่นเกมกระโดดกบ ในขั้นนี้เด็กออทิสติกสเปกตรัมจะได้เรียนรู้การเล่นแบบที่มีการใช้ประสาทสัมผัส และยังไม่ต้องปฏิสัมพันธ์แบบร่วมมือที่มีวัตถุประสงค์กับเพื่อนคนอื่นๆ เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กออทิสติกสเปกตรัมได้พัฒนาตามลำดับขั้น ในขั้นที่ 2 เด็กจะได้เรียนรู้การเล่นแบบร่วมมือที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกับเพื่อนคนอื่นๆ และการเล่นในขั้นนี้จะต้องใช้กระบวนการคิดการเรียนรู้ที่สูงขึ้น นั่นคือการเล่นเชิงสติปัญญาและการเล่นเกมแบบร่วมมือ เช่น การเล่นเกมโยนรับ เด็กจะต้องรู้จักชื่อเพื่อน ต้องตัดสินใจว่าจะเรียกใคร คนที่ไม่ได้ถือบอลก็ต้องพร้อมมีสมาธิจดจ่อ มีกระบวนการคิดการวางแผนว่าถ้าตัวเองโดนเรียกชื่อจะต้องทำอย่างไร การเล่นเกมลักษณะนี้ยังเป็นการเล่นเป็นกลุ่ม มีเป้าหมายร่วมกัน ขั้นสุดท้ายเป็นการเล่นเกมบทบาทสมมติและการเล่นเกมแบบร่วมมือมีวัตถุประสงค์ และมีบทบาทสมมติ ในขั้นการเล่นนี้เด็กจะได้รับบทบาทและทำตามบทบาทที่ตัวเองได้รับ เช่น การเล่นเกมอัญชอนผ้า ในการละเล่นนี้เด็กยังได้เรียนรู้การร้องเพลงประกอบการละเล่นอีกด้วย

จากการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยมีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกสเปกตรัมทั้งในภาพรวมและในแต่ละขั้น โดยในภาพรวมนั้นโปรแกรมมีความสอดคล้องกับทฤษฎี สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสมในเรื่องการเรียงลำดับกิจกรรม และระยะเวลาที่ใช้ เมื่อพิจารณาในแต่ละขั้นของโปรแกรมพบว่ามีความเหมาะสมกับความสามารถของเด็กออทิสติกออทิสติกสเปกตรัม มีความเหมาะสมเรื่องระยะเวลา อุปกรณ์ และมีความชัดเจนในแต่ละขั้นตอนการเล่น มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาศึกษาการประยุกต์โมเดลการบำบัดรักษาโดยใช้การเล่นเป็นฐานมาใช้กับกลุ่มเด็กออทิสติกสเปกตรัมจำนวน 5 คน เพื่อนของเด็กออทิสติกสเปกตรัมจำนวน 5 คน และครอบครัวเด็กออทิสติกสเปกตรัม 5 ครอบครัว ของ Henning, Cordier, Wilkes-Gillan & Falkmer (2016) ซึ่งเป็นการศึกษาแบบ single case effect ผลปรากฏว่าทักษะทางสังคมของเด็กดีขึ้นหลังจากได้รับโปรแกรม โดยการประยุกต์ใช้มี 7 หลักการ คือ 1) จัดสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยและเหมาะสม 2) ส่งเสริมให้เกิดการเล่นที่มาจากแรงจูงใจภายใน 3) ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาความเข้าใจระหว่างบุคคล 4) เพื่อนของเด็กเข้ามามีส่วนร่วม 5) ผู้บำบัดเป็นโมเดลและส่งเสริมให้เกิดการเล่นแบบร่วมมือ 6) ปรับการใช้การสื่อสารให้มีความเหมาะสมในแต่ละบุคคล 7) ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับการศึกษาศึกษาการจัดกิจกรรมการเล่นแบบร่วมมือในเด็กออทิสติกปฐมวัยเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของอัจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล (2552) โดยทำการศึกษาใน 3 ด้านคือ 1) ด้านการมีส่วนร่วม 2) ด้านการแบ่งปัน 3) ด้านการปฏิบัติตามที่ตกลง โดยใช้แบบทดสอบคุณภาพทางสังคมของวายนแลด์ผลการศึกษาพบว่าทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยออทิสติกหลังจากได้รับโปรแกรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เด็กออทิสติกสเปกตรัมอายุ 6-9 ปี หลังเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยมีคะแนนทักษะทางสังคมในด้าน การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การใช้ภาษาในการสื่อสาร พฤติกรรมทางสังคมและมีคะแนนโดยรวมสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังมีการรายงานเชิงคุณภาพในระหว่างการเข้าร่วมโปรแกรมของเด็กออทิสติกสเปกตรัมในด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กออทิสติกสเปกตรัมมีความสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่เข้าร่วมโปรแกรมด้วยกันได้มากขึ้น สังเกตจากการเล่นในช่วงขั้นที่ 1 ของโปรแกรมเด็กออทิสติกสเปกตรัมยังมีการเล่นเกมคู่ขนาน เล่นคนเดียวไม่สนใจเล่นกับเพื่อนคนอื่น และมีทักษะการเล่นที่ยังไม่พัฒนา เช่น แบ่งปันของเล่นกันยังไม่ได้ มีการแย่งของเล่นกัน เมื่อเข้าสู่ขั้นที่ 2 ของโปรแกรมเด็กออทิสติกสเปกตรัมสามารถแบ่งของเล่นกันได้ เล่นของเล่นขึ้นเดียวกันได้ แต่คุณภาพในการเล่นด้วยกันนั้นยังไม่ดีพอ เช่น คนหนึ่งหยิบเหรียญใส่ในช่องอีกคนหนึ่งหยิบออกและบอก

ว่าผิด ในขั้นที่ 3 เห็นได้ชัดเจนว่าพัฒนาการทางสังคมของเด็กออทิสติกสเปกตรัมมีพัฒนาการที่ดีขึ้น เพราะสามารถเล่นของเล่นชิ้นเดียวกันได้ทั้ง 8 คน มีการแบ่งเพื่อนได้เองโดยผู้วิจัยช่วยเหลือน้อยมาก มีการรอคอย มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และนอกจากพัฒนาการทางสังคมแล้วแรงจูงใจในการเล่นก็มีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน เช่น การส่งเสียงเชียร์เพื่อนขณะเพื่อนเล่นเกม ความกระตือรือร้นที่อยากจะเล่นเกมเมื่อผู้วิจัยอธิบายและสาธิตวิธีการเล่น รวมไปถึงสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ว่าวันนี้มีกิจกรรมการเล่นอะไร ในด้านการใช้ภาษาในการสื่อสารเด็กออทิสติกสเปกตรัมสามารถฟังคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่งได้อย่างมีพัฒนาการ เข้าใจกฎกติกาในการเล่นมากขึ้น รู้จักชื่อเพื่อน เด็กบางคนมีพัฒนาการในการเล่าเรื่องที่ดีขึ้นรวมถึงการช่วยเหลือเพื่อนในการเล่าเรื่องด้วยและมีทักษะในการถามคำถามที่ดีมากขึ้น ในด้านสุดท้ายคือด้านพฤติกรรมทางสังคม จากการที่เด็กมีพัฒนาการในการเล่นกับเพื่อนที่พัฒนาขึ้น ทำให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์น้อยลงตามไปด้วย เช่น จากพฤติกรรมการแย่งของเล่นและทำร้ายเพื่อนที่เกิดขึ้นในช่วงแรก เมื่อเด็กสามารถแบ่งปันสิ่งของกันได้ พฤติกรรมทำร้ายผู้อื่นก็ลดน้อยลง เด็กมีแรงจูงใจในการเล่นมากขึ้นและสนุกที่ได้ร่วมเล่นกับเพื่อน ส่งผลให้พฤติกรรมการแยกตัวและขาดสมาธิลดน้อยลง รวมไปถึงการควบคุมตัวเองที่ดีขึ้นเนื่องจากความสามารถในการฟังที่ดีขึ้น จากผลการทดลองแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมกลุ่มการเล่นพื้นบ้านไทยเป็นโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกได้ ซึ่งเป็นผลมาจากการสร้างโปรแกรมที่ดีที่ได้มาตรฐานรองรับด้วยทฤษฎีต่างๆ สอดคล้องกับการศึกษาของเสาวนีย์ ลอยอุตมโชค (2554) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นพื้นบ้านไทยเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 50 นาที ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมนันทนาการการเล่นพื้นบ้านไทย มีค่าคะแนนพฤติกรรมทางสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำนองเดียวกันกับบุญเรือน ดวงศรีแก้ว และบุญญิตี ชำนาญกิจ (2558) ได้นำการเล่นของเด็กไทยที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมมาศึกษาในกลุ่มเด็กปฐมวัย ผู้เข้าร่วมในการศึกษาคั้งนี้คือเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 2 จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นของเด็กไทยที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมหลังได้รับประสบการณ์สูงกว่าก่อนได้รับประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้แล้วจักรี ออย่าเสียดัตย์ (2557) ได้ศึกษาผลของการจัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพโดยใช้เกมการเล่นพื้นบ้านไทยเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 50 คนโดยใช้ระยะเวลาในการจัดโปรแกรมเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับโปรแกรมลดลงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองลดลงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

โปรแกรมการเล่นพื้นบ้านไทยเป็นการเล่นที่ช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ที่มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ที่หลากหลายบริบท ทั้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ทำหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาการและสุขภาพของเด็กก็สามารถนำไปใช้กับเด็กออทิสติกในชุมชน บริบทของโรงเรียนมีส่วนที่ช่วยพัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กออทิสติกเป็นอย่างมาก การสอดแทรกโปรแกรมในกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนเฉพาะทางหรือออทิสติกเรียนร่วม เช่น วิชาพลศึกษา ก็จะเป็นประโยชน์กับเด็กออทิสติกเป็นอย่างมาก นอกจากนี้แล้วนักวิชาชีพที่ทำงานในส่วนของโรงพยาบาลหรือคลินิกก็สามารถนำโปรแกรมไปใช้ในกระบวนการฝึกแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กได้ อย่างไรก็ตามผู้ที่นำโปรแกรมไปใช้อาจจะต้องมีความเข้าใจเด็กออทิสติกเพื่อเกิดประสิทธิภาพสูงสุดของโปรแกรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. พัฒนาคู่มือการนำโปรแกรมการละเล่นพื้นบ้านไทยไปใช้สำหรับผู้ที่ไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านออกทิสติก
2. ศึกษาผลของการคงอยู่ในระยะยาวของโปรแกรมการละเล่นพื้นบ้านไทยที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กออ ทิสติก อายุ 6-9 ปี
3. พัฒนาโปรแกรมพัฒนาทักษะทางสังคมอย่างอื่นๆ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกให้มีความหลากหลายในเชิงโปรแกรมและช่วงอายุ
4. พัฒนาและศึกษาผลของโปรแกรมการละเล่นพื้นบ้านไทยที่มีต่อทักษะทางด้านอื่นๆ ของเด็กออทิสติก เช่น พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็ก พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่

บรรณานุกรม

- จักรี ออย่าเลียสัตย์. (2557). *ผลของการจัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพโดยใช้เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษา* (ปริญญาโทครุศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวิศักดิ์ ลีรัตน์เรขา. (2556). *ออทิสติก*. สืบค้น 20 มกราคม 2560, จาก <http://www.happyhomeclinic.com/academy/au02-autism.pdf>
- นิชรา เรื่องดารกานนท์. (2551). *เด็กออทิสติก-เด็กสมาธิสั้น*. กรุงเทพฯ: โอลิสติก พลับลิชซิง.
- บุญเรือน ดวงศรีแก้ว และบัญญัติ ชำนาญกิจ. (2558). *ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการละเล่นของเด็กไทยที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย*. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนองานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15. วันที่ 23 กรกฎาคม 2558. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- พัชรี จิวพัฒนกุล. (2549). *การพัฒนาแบบฝึกเพื่อเสริมทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติก* (ปริญญาโทครุศาสตร์ศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วนิษา เรช. (2553). *เล่นให้เป็นอัจฉริยะ*. กรุงเทพฯ: ฐานการพิมพ์
- เสาวณีย์ ลอยอุดมโชค. (2554). *ผลของการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทการละเล่นพื้นบ้านไทยที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3* (ปริญญาโทวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อมรา กล้าเจริญ. (2553). *เพลงและการละเล่นพื้นบ้าน*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮาส์
- อัจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล. (2552). *ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยออทิสติกที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นแบบร่วม* (ปริญญาโทครุศาสตร์ศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Aarons, M. & Gittens, T. (1999). *The handbook of autism: A guide for parents and professionals*. London: Biddles.
- Cordier, R., Bundy, A., Hocking, C. & Einfeld, S. (2009). A model for play-based intervention for children with ADHD. *Australian Occupational Therapy Journal*, 56, 332-340.
- Henning, B., Cordier, R., Wilkes-Gillan & Falkmer, T. (2016). A pilot play-based intervention to improve the social play interactions of children with autism spectrum disorder and their typically developing playmates. *Australian Occupational Therapy Journal*, 63, 223-232.
- Jordan, R. (2000). *Autistic spectrum disorder: An introductory handbook for practitioners*. London: David fulton publisher.
- Koegel, L. R & Koegel, L. K. (1995). *Teaching children with autism: Strategies for initiating positive interactions and improving learning opportunities*. USA: Paul H. Bookes Publishing.
- Tomus, R. M. (2000). *Comparing theories of child development*, (5th ed). CA: Wadsworth.
- Zager, B.D. (1999). *Autism: Identification, Education and Treatment*. USA: Lawrence Erlbaum Association.